

του Γιώργη Γιατρομανωλάκη

Ποια θα ήταν η απάντηση στο ερώτημα του αφιερώματος τον σκληρό Δεκέμβρη του 1944, με το τέλος της γερμανικής Κατοχής και την έναρξη του Εμφυλίου; Ποια θα ήταν η απάντηση στο ίδιο ερώτημα με το τέλος του Εμφυλίου, όπου η μισή Ελλάδα θρηνούσε την άλλη, είτε βρισκόταν στη μια είτε στην άλλη παράταξη; Και, τέλος, τι θα απαντούσε κάποιος για το μέλλον των νέων στην Ελλάδα τον σκοτεινό Απρίλη του 1967; Την απάντηση την έδωσε ξεκάθαρα η Ιστορία: οι νέοι αυτής της εποχής, «που τους έλεγαν αλήτες», τα παιδιά εκείνης της αιματηρής και υβριστικής περιόδου, όχι μόνο επέζησαν, όχι μόνο βρήκαν δρόμο μέσα σε απίθανες δυσκολίες, αλλά μπόρεσαν να αλλάξουν τη μοίρα τους και τη μοίρα του τόπου. Με όλες τις εγγενείς αντιξοότητες «νικητών» και κυρίως «ηττημένων»...

Και αν το ίδιο ερώτημα διατυπωνόταν κατά τον ευοίωνα Οκτώβρη του 1981, όταν ερχόταν η «Αλλαγή», και πάλι αργότερα, στις αρχές λ.χ. της δεκαετίας του '90, όταν η Ελλάδα βίωνε χλιδές, ποια θα ήταν η απάντηση; Οτι αυτά τα παιδιά που μεγαλώνουν τώρα σε καιρούς ελπίδας και ευημερίας, μακριά από εθνικές περιπέτειες, μέσα στις ανοικτές ευρωπαϊκές μας προοπτικές, αυτοί οι νέοι, θα λέγαμε, θα έχουν σίγουρο, ευτυχισμένο μέλλον. Αλλά η Ιστορία έχει δώσει και εδώ άλλη, εντελώς διαφορετική απάντηση. Οσοι γεννήθηκαν τότε κάτω από άστρο φωτεινό σήμερα δεν φαίνεται να έχουν στον ήλιο μοίρα. Είναι αυτοί που κυρίως υποφέρουν από ανεργία και ανασφάλεια. Είναι αυτοί που πληρώνουν τις εγκληματικές πράξεις εκείνων που είχαν τότε στα χέρια τους το μέλλον του τόπου, πολλοί από τους οποίους - αλίμονο - εξακολουθούν να επιβιώνουν πολιτικά.

Δεν είμαι αρμόδιος να δώσω απάντηση γι' αυτό το αντιφατικό και παράδοξο συμβάν της ιστορίας μας. Το βέβαιο είναι πως για να προκύψει αυτή η αντιστροφή πολλοί παράγοντες θα επέδρασαν: εθνικοί, κοινωνικοί, εσωτερικοί, εξωτερικοί κτλ. Πάντως όχι μεταφυσικοί. Διακινδυνεύω ωστόσο να εκτεθώ υποστηρίζοντας ότι η μεγάλη ειδοποιός διαφορά ανάμεσα στη δύσκολη αρχή που ευδοκίμησε και στην εύκολη που στράβωσε δεν είναι άλλη από την επιθυμία μας να δράσουμε κάθε φορά. Ακόμη και μέσα στα ερείπια (ή ακριβώς επειδή βρεθήκαμε στα ερείπια), ακόμη και μέσα στις χειρότερες πολιτικές και οικονομικές συνθήκες που έζησαν οι προηγούμενες γενιές, υπήρχε έκδηλη η επιθυμία να προσπαθήσουμε για το καλύτερο. Δεν χρειάζεται να πάμε μακριά: η λογοτεχνία εκείνων των χρόνων, πεζογραφία και ποίηση, βρίσκεται από μικρά καθημερινά έπη ανθρώπων που

Να αλλάξουν το παρόν

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Τρίτη, 06 Δεκέμβριος 2011 19:25

προσπαθούσαν να σηκωθούν από τις «ερμίες». Αντίθετα, από τις αρχές της δεκαετίας του '80 ως και λίγα χρόνια πριν, το εθνικό, το κοινωνικό και οπωσδήποτε το εκπαιδευτικό «ιδανικό» ήταν όχι απλώς η ραστώνη αλλά η διακήρυξη της ήσσοнос προσπάθειας. Ειδικά στην εκπαίδευση (που αναγκαστικά σχετίζεται με τους νέους) αυτό το δόγμα έκανε θραύση. Όλα χαμήλωσαν, όλα έγιναν πιο «λάιτ», πιο «δημοκρατικά». Ακόμη και η γραμματική αγωγή καταργήθηκε. Οι «βάσεις» έπεσαν από το 14 στο 12, από εκεί στο 10 και σήμερα είναι σε τροχιά Χρηματιστηρίου: κυμαίνονται γύρω στο 5-6! Όλα αυτά (και όσα άλλα παρόμοια) είναι ενδεικτικά, όχι αναγκαστικά αποδεικτικά στοιχεία γι' αυτή την κατάπτωση. Αλλά από κάπου πρέπει να αρχίσουμε. Το μέλλον λοιπόν για τους σημερινούς νέους δείχνει να είναι όντως σκοτεινό. Είτε σπουδάζουν είτε όχι. Είτε κατεβαίνουν στις πορείες πετροβολώντας και σπάζοντας είτε παρακολουθούν τις εξελίξεις αμέτοχοι. Αλλά αυτό προφανώς δεν σημαίνει ότι δεν έχουν μέλλον. Η διαφθορά και η καταρράκωση του υπάρχοντος πολιτικού και κοινωνικού συστήματος συνιστούν το Κακό, αλλά από την άλλη, όσο και να ακούγεται οξύμωρο, αυτό το Κακό μπορεί να αποτελέσει πάλι πηγή δημιουργίας. Το γεγονός ότι κανένας από τους σημερινούς πολιτικούς «ηγέτες» δεν μπορεί να εμπνεύσει και να δώσει ελπίδα δεν είναι απαραίτητως αρνητικό. Δείχνει από μόνο του ανατροπή και αντικατάσταση. Ετσι, λέω, ανοίγονται προοπτικές για τους νέους, προοπτικές για δράση εξαιρετικές. Αρκεί να κλείσουν τα αφτιά τους σε εκείνους τους μεγαλωμένους αλλά καθόλου μυαλωμένους που εξακολουθούν να προβάλλουν ιδεολογήματα μίζερης αλλαγής.

Κατά συνέπεια, το αληθινό πρόβλημα των νέων δεν είναι τόσο, πιστεύω, η οικονομική δυσπραγία (για την οποία προφανώς δεν φτάνει σε τίποτε) όσο η ενδεχόμενη αδιαφορία τους να αναλάβουν δράση. Ασυμβίβαστα και επιθετικά. Πολλές φορές αυτή η δράση δεν μας αρέσει. Προτιμότερες, πάντως, οι «αμαρτίες» των νέων από τις «ενάρετες» διακηρύξεις κακόσχημων πολιτικών. Τουλάχιστον οι νέοι δεν καταφεύγουν στη φτήνια του λαϊκισμού και της υποκρισίας. Ποιο είναι λοιπόν το μέλλον των νέων σήμερα; Πολύ απλό και καθαρό: να αλλάξουν το παρόν. Να δημιουργήσουν το δικό τους μέλλον. Επιθετικά και ασυμβίβαστα. Με τις δικές τους ατομικές και συλλογικές προσπάθειες. Με τα δικά τους δύσκολα αλλά ίσως σωτήρια κριτήρια. Ούτως ή άλλως, τα κριτήρια των μεγάλων αποδείχθηκαν ολέθρια.

Ο κ. Γιώργης Γιατρομανωλάκης είναι καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας και συγγραφέας.

ΠΗΓΗ: εφημ. [ΤΟ ΒΗΜΑ](#) , 4-12-2011